

dramatike iz 60. let. Zbornik omogoča vpogled v novejšo literarnozgodovinske raziskave, ki upošteva-
jo dosedanje poglede na sodobno slovensko literaturo in jim dodajajo nove, zasnovane na že preverje-
ni ali, v nekaj primerih, tudi novejši metodologiji.

Vita Žerjal
Nova Gorica

BAUDOIN DE COURTENAY, NADIŠKO NAREČJE IN NADIŠKA FOLKLORA

Jan Baudouin de Courtenay, *Materiali per la dialettologia e l'etnografia slava meridionale*, IV. Testi popolari in prosa e in versi raccolti in Val Natisone nel 1873, Editoriale Stampa Triestina e Centro Studi »Nediža«, Trieste 1988/ *Materiali za južnoslovansko dialektologijo in etnografijo*, IV. Ljudska besedila v prozi in verzih, zbrana v Nadiških dolinah leta 1873, Založništvo tržaškega tiska in Študijski center »Nediža«, Trst 1988.

V dialektologiji južnoslovanskih jezikov je zelo veliko območij nezadostno raziskanih, pa tudi doseženi raziskovalni izidi nam niso vedno lahko dostopni, zato je popolnoma jasno, da je nepopolno osvetljen tudi delež posameznih raziskovalcev pri doseganju znanstvenih ugotovitev. Prav zato je dragoce-
na nova knjiga Jana Baudouina de Courtenaya, pomembna pa je tudi v nekaterih drugih plati, npr. s folkloristične. Posebej je pomembno tudi to, da je z novo, zelo zahtevno in dobro prirejeno izdajo izpopolnjena predstava o znanstveni podobi odličnega slovenističnega, slavističnega in splošnojezikoslovnega velikana, ki v zadnjem času zbuja v slovanski filologiji veliko pozornost.

Delo se začne s predgovorom prirediteljice Liliane Spinuzzi Monai, sestoji pa se iz treh delov, ki vsebujejo prirediteljičin uvod, besedila in folkloristični komentar Milka Matičetova, zasluznega preučevalca slovenske ustne književnosti, ki se je že prej zanimal za de Courtenayjevo folkloristično delo. Najobsežnejši del knjige so besedila; večinoma so šele zdaj prvič postala dostopna javnosti, ker so bila – čeprav zbrana v osmem desetletju prejšnjega stoletja in hranjena v arhivu Akademije SSSR v Leningradu – vse doslej neobjavljena. Posebnost in morebitno pobudnost pri objavljanju besedil vidim v tem, da ta niso natisnjena samo v zgledni de Courtenayjevi različici (tako, da so natisnjeni tudi faksimili izvirmika in prepisi), temveč tudi v knjižni slovenščini in knjižni italijanščini ter v posebno dragoceni sodobni nadiški verziji, ki (na podlagi primerjave) omogoča razne razčlembes in interpretacije, posebno sociolingvistične. Iz povedanega je lahko razbrati, da gre za delo, zanimivo za marsikakega jezikoslovca in literarnozgodovinskega strokovnjaka; dodati pa moramo, da je dostopno (lahko pa celo privlačno) tudi za širši bralski krog. Poudariti kaže, da sta uvod in folkloristični komentar objavljena vzporedno v italijanščini in slovenščini.

Ko Liliana Spinuzzi Monai bralca seznanja z znamenitim Poljakom (1845–1929), spregovori tudi o temeljnih potezah de Courtenayjevega življenja in njegove osebnosti, pri razlagi njegovega še živega in morda še ne dovolj cenjenega nauka pa posebej poudarja vzporednost z de Saussurjem ter presoja veljavnost in zgodovinsko pomembnost de Courtenayjeve fonetično-fonološke teorije, zlasti še v zvezi s Trubeckim in praško šolo. K natančnejši določitvi de Courtenayjevega deleža pri oblikovanju fonologije je – kot je znano – pripomogel predvsem Roman Jakobson, ko je pisal o kazanski šoli poljskega jezikoslovja in o njenem mestu v svetovnem razvoju fonologije.

Strnjena presoja de Courtenayjeve dialektološke dejavnosti kaže, da je ob opazovanju organskih govorov ugotavljal jezikovni ustroj in splošne poglede na jezik, še posebno pozornost pa je namenjal raziskovanju jezikov v stiku. Čeprav je znan predvsem kot preučevalec slovenskih narečij (s to problematiko se je med drugim nedavno ukvarjal tudi Tine Logar) in kot začetnik kazanske šole, se je ukvarjal tudi s poljskimi, hrvaško-srbskimi, slovaškimi in litovskimi govori. V zvezi s sedanjim delom pri Vseslovanskem lingvističnem atlasu v zadnjih dvajsetih letih je zanimivo omeniti tudi njegov načrt za lingvistični atlas slovanskega sveta.

Ob de Courtenayjevih besedilih v nadiškem narečju (govoru Nadiških dolin v Beneški Sloveniji) privediteljica obsežno prikazuje njegovo raziskovanje zahodnoslovenskega jezikovnega območja, iz katerega je nastala tudi zbirka *Materialy dlja južnoslavjanskoj dialektologii i etnografii*; v njej so objavljena rezijska besedila (1895), terska besedila (1904) in en rezijski jezikovni spomenik (1913), medtem ko nadiška besedila sestavljajo – kot smo videli – četrti zvezek Materialov. Po opisu korpusa so podana merila za priredbo tega zvezka; pri tem je pomembna tako usmerjenost na širši bralski krog kakor tudi upoštevanje strogih znanstvenih meril, bistvenih za nadaljnja znanstvena podjetja. Dela se je bilo mogoče lotiti šele po seznanitvi z de Courtenayjevo dialektološko metodologijo. Zlasti zanimivo je dejstvo, da se skrbno pripravljena sodobna različica de Courtenayjevih besedil ne loči bistveno od izvirne, seveda pa je treba poudariti, da pri ravnanju Liliane Spinozzi Monai ne gre le za delavnost, ampak tudi za izrazito spodbudnost. Na koncu uvoda so dodane opombe k objavljenim besedilom in pojasnjena fonetična znamenja.

Iz prispevka Milka Matičetova jasno izhaja, da je bilo de Courtenayjevo zanimanje za folkloristiko precejšnje (to je bilo sploh lastno tedanji slovanski filologiji), seveda pa ni moglo biti enakovredno njegovi usmerjenosti k jezikoslovnim vprašanjem. Kljub temu Matičetov vabi k poglobljenemu preučevanju folklorističnih tem velikega Poljaka, posebej pa se primerjalno ukvarja z motivi v nadiških besedilih ustne književnosti.

Skratka, dobili smo reprezentativen prispevek k slovenski filologiji in nepogrešljiv prispevek k spoznavanju obsežnega in bogatega dela Jana Baudouina de Coutenayja.

Josip Lisac

Zagreb

Prevedla

Alenka Šivic-Dular

ZBOROVANJE RUSISTOV V BEOGRADU

Mednarodna zveza predavateljev ruskega jezika in literature (MAPRJAL), Zveza slavističnih društev SR Srbije in Mednarodni slavistični center so organizirali v Beogradu III. mednarodni simpozij Funkcionalni pogledi preučevanja ruskega jezika v primerjavi z drugimi jeziki. Simpozij je trajal od 24. do 26. januarja 1989, potekal pa je na Filološki fakulteti. Delovna jezika sta bila ruski in srbohrvatski. Na simpoziju je bila močna domača in tuja udeležba. Prebranih je bilo okrog 40 referatov. Iz Slovenije se je udeležilo simpozija pet rusistov: dva iz Ljubljane in trije iz Maribora.

Dr. *Aleksandra Derganc* z Filozofske fakultete v Ljubljani je imela referat: Nekatero manj opazne razlike v semantični strukturi nekaterih slovenskih in ruskih besed in njihov vpliv na slovnično funkcioniranje teh besed. Slovenski rusisti smo se aktivno vključili v diskusijo. Tematika simpozija je bila zelo različna – naj omenim samo nekatere referate, ki so zbudili precejšnjo pozornost. *P. Adamec* iz Prage je referiral o razlikah med ruskim in češkim jezikom na področju izražanja modalnih pomenov. *R. Pavlova* (Sofija) je analizirala vprašanja primerjalnega preučevanja sorodnih jezikov. *Ju. A. Bel'čikov* (Moskva) je prebral referat Korelacije ruskega jezika z drugimi jeziki; *B. Tošović* (Sarajevo) je poročal o primerjalni funkcionalni stilistiki ruskega in srbohrvatskega jezika (predmet, naloge in perspektive); *dr. Predrag Piper* (Beograd) se je zaustavil v svojem referatu pri vprašanih tipologije referencialne in nerefencialne rabe zaimkov v ruskem in srbohrvatskem jeziku; *E. Kandybina* (Trst) je analizirala vprašanja o pisnem in ustnem referiranju literarnih tekstov kot osnovi za razvoj aktivnega izražanja študentov; *L. Nestorova* (Beograd) se je dotaknila frazeološke teme: Trdne besedne zveze v znanstvenem stilu ruskega jezika in njihovi ekvivalenti v srbohrvaščini.

D. Čampar (Priština) je analizirala vprašanja ruskih frazeologizmov s pomanjševalnimi komponentami in njihove srbohrvaške ustreznosti. Še in še bi lahko naštevali zanimive in znanstveno dobro podkovanе referate. Kot zanimivost naj omenim, da je prišla v Beograd na simpozij urednica časopisa *Rusistika*, ki bo začel izhajati v Zahodnem Berlinu. Omenila je, da študira na univerzi v Zahodnem Berlinu 800 študentov ruski jezik. Časopis *Rusistika* je namenjen v prvi vrsti študentom in učiteljem